BIJLAGE I

AAN	Autoriteit Consument & Markt	**DATUM**	03-09-2013
		REFERENTIE	CRE-REG 13-127
		ZAAKNUMMER	12.0238.52

ONDERWERP **Bijlage I - Aanvullende Zienswijze TenneT Methodebesluiten TenneT vanaf 2014**

Methodologische bezwaren

In de zienswijze op het ontwerpmethodebesluit heeft TenneT reeds aangegeven dat benchmarking een complexe techniek is, die op zichzelf al zeer uitdagend is binnen een relatief grote en homogene vergelijkingsgroep. Dit betekent dat de resultaten uit een dergelijke vergelijking met zorg moet worden toegepast. Echter, een internationale TSO benchmark met een relatief kleine en zeer heterogene vergelijkingsgroep is nog uitdagender om de volgende redenen:

- De internationale context maakt het vergelijken van input data zeer complex, zo niet onmogelijk, doordat de kosten van de verschillende TSOs sterk beïnvloed zijn door nationale verschillen in juridische, politieke, economische en bedrijfsmatige omstandigheden. Hier moet rekening mee gehouden worden;
- De vergelijkbaarheid van een TSO zelf is problematisch, doordat de transport- en systeemtaken niet eenduidig gedefinieerd zijn in Europa (onder andere verschillen in spanningsniveaus). Bovendien verschillen de omgevingsfactoren (bergachtig gebied, kustgebied, bevolkingsdichtheid) sterk onder TSO's. Deze factoren hebben een significante impact op het kostenniveau van de betreffende TSO.

Een betrouwbare en voldoende robuuste benchmark moet rekening houden met al deze relevante verschillen onder TSO's. Daarnaast dienen de resultaten logisch, navolgbaar en verklaarbaar te zijn. TenneT's ervaring leert dat internationale TSO benchmarking tot op heden niet voldoende robuust is en niet betrouwbaar is, op grond van onderstaande methodologische bezwaren, om bruikbaar te zijn in regulatorische context:

1. De efficiëntiemetingen laten geen normale verdeling zien;
2. De individuele efficiëntiemetingen zijn gevoelig voor subjectieve aannames en modelmatige keuzes;
3. De efficiëntiemetingen en modelparameters zijn niet stabiel;
4. De omvang van de vergelijkingsgroep beperkt in belangrijke mate het aantal relevante factoren die verantwoord kunnen worden in de benchmark en maakt het uitvoeren van statistische analyses en de toepassing van gewichtsbeperkingen bezwaarlijk;
5. De vergelijkingen zjin gebaseerd op onvergelijkbare, onbetrouwbare en onvolledige data; en
6. Het standaardiseren van zeer heterogene activa tot een uniforme kostennorm is misleidend.

1) De efficiëntiemetingen laten geen normale verdeling zien

e3grid2012

De gekozen output(variabelen) van de internationale TSO benchmark (e3grid2012) en de aanvullende studie (STENA2012) leiden uiteindelijk tot de bepaling van statische en dynamische efficiëntiemetingen. Met betrekking tot de statische efficiëntie kan worden opgemerkt dat de resultaten van het basismodel in e3grid2012 (tevens het basismodel voor STENA) een niet normale verdeling laten zien.

Figure 21. Base model compared to DEA NDRS (+/-50% around new weights) adjusted Totex

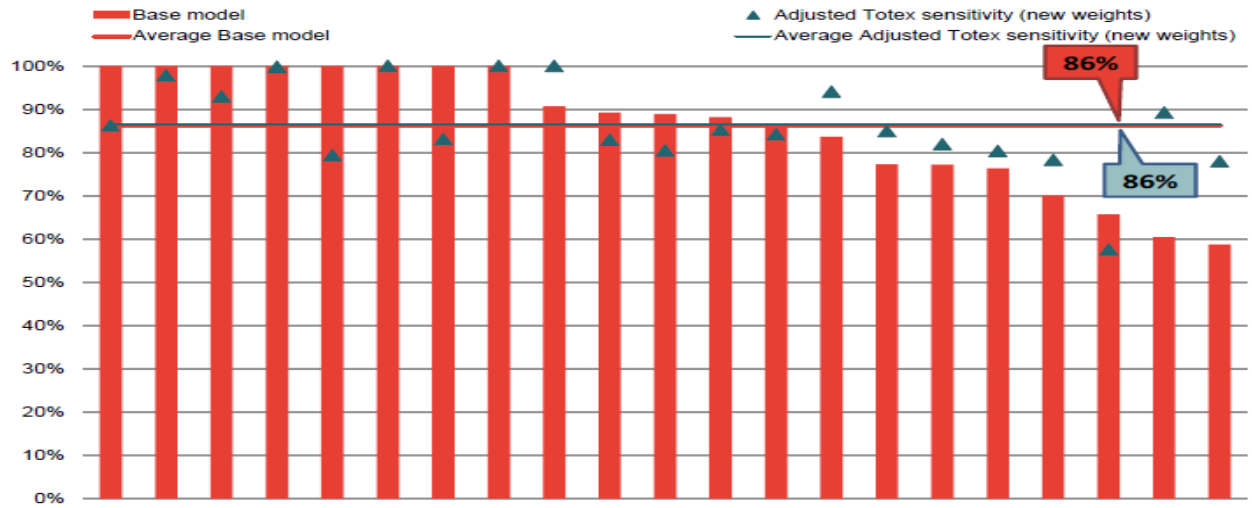

Source: Frontier/Sumicsid/Consentec

Aan de benchmark nemen 21 TSOs deel. Hiervan zijn uiteindelijk 4 TSOs outliers (super efficiënt), hetgeen eigenlijk betekent dat zij niet goed vergelijkbaar zijn. Van de resterende 17 TSOs zijn 4 TSOs 100% efficiënt, (waaronder TenneT). Daarna volgt een groep die tussen de 91%-84% efficiënt is. Hierna volgt een vrije val met een groep TSOs die tussen de 77%-70% efficiënt is, waarna eveneens een laatste vrije val volgt met een groep die tussen de 65%-59% efficiënt is. Deze grote verschillen in efficiëntiemetingen duiden erop dat de uitkomsten niet plausibel zijn: zij volgen immers niet de normale verdeling die bijvoorbeeld uit een Stochastic Frontier Analyse (SFA) zou volgen. SFA maakt het mogelijk om op basis van een relatief grote en homogene vergelijkingsgroep uitvoerige statistische analyses uit te voeren.

STENA2012

In STENA2012 is de verdeling nog inplausibeler. In STENA2012 (basis scenario) zijn er namelijk nog 7 TSOs[1] over die 100% efficiënt zijn, waaronder 4 outliers. De volgende TSO heeft een efficiency van 85%. Dit verschil van maar liefst 15% laat zien dat de uitkomsten van STENA absoluut ongeloofwaardig zijn. Het model lijkt gedomineerd te worden door onvolledige outlier (super-efficiëntietest), waardoor de afstand tussen de peers (100% efficiënte TSO's, niet zijnde outliers) en de volgers (niet volledig efficiente bedrijven) onverklaarbaar groot is.

Figure 6. STENA2012 Base case

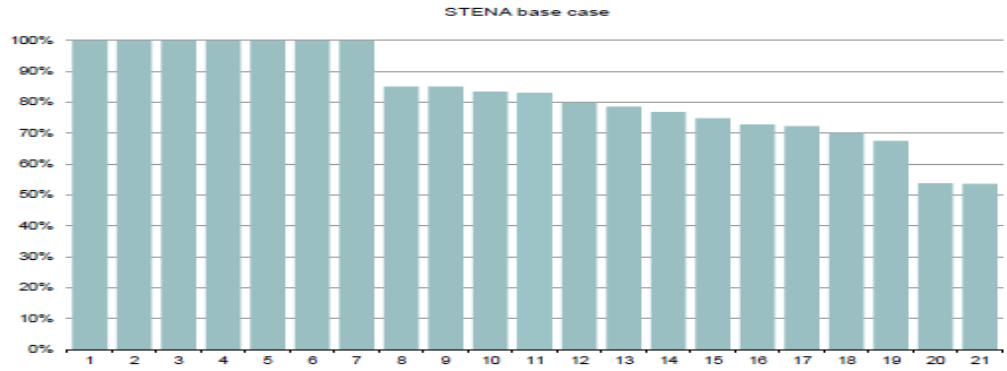

Het Consortium geeft in haar presentatie van 21 juni 2013 mbt het toepassen van de capex breakmethode zelf aan dat het belangrijk is dat de frontier haalbaar moet zijn voor de volgers. Een verschil van maar liefst 15% duidt erop dat dit kennelijk geen randvoorwaarde is die geldt in STENA2012 en daarmee in de bepaling van de statische efficiëntie van TenneT.

2) De individuele efficiëntiemetingen zijn gevoelig voor subjectieve aannames en modelmatige keuzes

Het Consortium geeft in het STENA-rapport het beeld dat de efficiëntiemeting van TenneT relatief stabiel is. Echter, een vergelijking tussen de e3grid2012- en STENA2012-studie toont een onverklaarbaar verschil in de efficiëntiemeting (17% met basis model inclusief kosten gerelateerd aan de NorNed-kabel) ontstaat ten gevolge van de aanpassing aan de Nederlandse reguleringsparameters. Dit zijn parameters die exogeen bepaald zijn (inflatie, afschrijvingstermijnen en de WACC) en die gelijk zijn voor alle TSOs. Deze zouden dus in beginsel geen impact kunnen hebben op de efficiëntie van een TSO. Het Consortium heeft dit zelf tijdens de ronde -1- workshop op 26 april 2013 bevestigd.[2] Het is vreemd dat TenneT tot op de dag van vandaag nog geen toereikende en begrijpelijke verklaring heeft gekregen voor het grote verschil in de

[1] Opmerkelijk genoeg is het juist TenneT die van de frontier afvalt ten gevolge van een aanpassing van de Nederlandse reguleringsparameters.

[2] ERSE asked if the interest rate used in the calculation of CAPEX is the same for all countries and asked for country specific interest rates, because 4,86% may be too high for Germany but too low for southern European countries. Consortium pointed out that In the e3grid study 2008 sensitivities on various interest rates showed only little impact on the results; The uniform rate is used to calculate annuities, hence, to translate annual total investments into annuities taking into account different lifetime of the assets; A uniform interest rate leads to standardisation and allows comparability among all TSOs (similar to the salary correction for Opex).

efficiëntiemeting dat op basis van de toelichting in het STENA2012-rapport, wordt veroorzaakt door de Nederlandse reguleringsparameters.[3] Bovendien tonen de gevoeligheidsanalyses in de e3grid2012-studie aan dat de efficiëntiemetingen van andere TSO's sterk worden beïnvloed door toepassing van de gewichtsbeperkingen en andere modelmatige keuzes.

3) De efficiëntiemetingen en modelparameters zijn niet stabiel

Efficiëntiemetingen 2009- en 2012-studies

De verschillen in de efficiëntiemetingen van de deelnemende TSO's variëren van 20%-50% tussen de e3grid2009- en e3grid2012-studie. Het is niet geloofwaardig dat een, naar zeggen van de ACM, robuust instrument dermate grote variaties laat zien. TenneT merkt op dat de meting van TenneT in beide e3grid-studies stabiel is: 100% in e3grid2009 (voorkeursmodel) en 100% in e3grid2012. Echter, de efficiëntiemetingen van TenneT worden steeds in de landspecifieke onderzoeken naar beneden bijgesteld: van 100% naar 47% in 2009 (EHS-netten) en van 100% naar 85% in 2012 (EHS- en HS-netten).

Parameters 2009- en 2012-studies

In de voorgaande benchmark werd naast de omvang van het netwerk, bevolkingsdichtheid en duurzame energie als kostenveroorzakende indicatoren verantwoord in het model. In de huidige benchmark is duurzame energie niet langer als kostdrijvende factor verantwoord. Wel heeft het Consortium (naar eigen zeggen) een verfijnde methode rekening te houden met de kostdrijvende effecten van bevolkingsdichtheid. De keuze voor de verantwoording van de kostdrijvende factoren in het model is dus arbitrair. Voor een efficiëntiemeting van een TSO zal het dus afhangen of er is gekozen voor de voor die TSO's relevante factoren. Overigens is het vreemd dat duurzame energie, vandaag de dag, niet in het model wordt verantwoord als kostdrijvende factor voor TSO's, juist nu TSO's voor de uitdaging staan om de toename in duurzaam opgewekte energie in te passen en te faciliteren.

Resultaten e3grid2012 en STENA2012

De ronde -2- resultaten in de e3grid2012-studie zijn significant gewijzigd als gevolg van een door TenneT geconstateerde fout.[4] Volgens het Consortium zijn alle wijzigingen tussen ronde -2- en de definitieve e3grid2012 studie verklaarbaar door gerapporteerde fouten door TSO's. Het is zorgwekkend dat finale resultaten zo sterk beïnvloed worden door materiële fouten (die ook nog eens niet worden opgemerkt door het Consortium zelf). Immers, naast het resultaat van TenneT dat maar liefst met 31% wijzigde door een overschatting van de kosten van TenneT met EUR 240 miljoen, zijn ook de resultaten van andere TSO's ingrijpend gewijzigd (met 10% of meer). Gegeven het grote en vooralsnog onverklaarbare verschil tussen

[3] TenneT heeft nu als verklaring het volgende antwoord gekregen: The adjustment of the WACC in accordance to Dutch regulation lead to an overall increase of Capex as a share of Totex. This will tend to increase the share of Capex on total costs and increase the importance from the Capex efficiencies on the overall efficiency score.

[4] TenneT heeft geconstateerd dat er een dubbeltelling in de kosten van TenneT zat, doordat het Consortium afschrijvingen en investeringsstromen voor dezelfde activa in de kostenbasis van TenneT had opgenomen.

TenneT's efficiëntiemeting in STENA2012 (85%) en e3grid2012 (100%), acht TenneT de kans groot dat ook deze resultaten vervuild zijn door fouten. Derhalve voert TenneT op dit moment een contra-expertise uit, waarvan de definitieve resultaten op dit moment nog niet bekend zijn. De voorlopige resultaten lijken in ieder geval de zorg van TenneT te steunen.

Inconsistentie in rapportages

De derde outputvariabele van het DEA-model dat zowel in de STENA2012- als de e3grid2012-studie gehanteerd wordt, is het aandeel hoekmasten. Het Consortium is niet consistent in de toelichting op de resultaten en de verslaglegging. De verklaring van het Consortium inzake de plausibiliteit van uitgevoerde regressie analyses is namelijk inconsistent.

	Ronde 1	**Ronde 2**	**Ronde 3**
Regressie coëfficiënten van het aandeel hoek(steun)masten	0,232	0,083	0,284

Zoals blijkt uit de tabel, wijzigt de coëfficiënt van het aandeel hoekmasten significant tussen ronde -1- (23,7%) en ronde -2- (8,3%). Het Consortium stelt in de ronde -2- presentatie ten behoeve van de workshop van 21 juni 2013 dat de waarde in ronde -1- hoog is en dat de regressie een plausibele waarde aanneemt in ronde -2-. In het uiteindelijke rapport (ronde -3-) is de coëfficiënt echter nog hoger dan in ronde -1-, namelijk 28,4%. Er wordt vervolgens geen opmerking geplaatst of nadere analyse gemaakt hoe deze coëfficiënt in ronde -3- zich verhoudt tot de coëfficiënten in de andere rondes. In het STENA2012-rapport is de regressie coëfficient voor het aandeel hoekmasten vergelijkbaar met de ronde -3- resultaten uit de e3grid2012-studie.

Kostenveroorzakende indicator: piekbelasting
In ronde -1- van de e3grid2012-studie wordt tevens een tweede model getest, waarin de kostveroorzakende indicator van het aandeel hoekmasten is vervangen door de indicator van piekbelasting. Dit tweede model toont aanzienlijk hogere efficiëntiemetingen (gemiddelde van 93%) dan het model met het aandeel hoekmasten (gemiddelde 81%). Bovendien geeft het model met piekbelasting als kostdijvende factor een gebalanceerde weging van de 'key outputs' van een TSO (activa, complexiteit en het energetische perspectief van het elektriciteitsnet).

Het Consortium acht model II toch inferieur aangezien het model een negatieve waarde van de coëfficient toont. Echter, dit wordt onderbouwd met onjuiste regressie-analyses.[5] Daarnaast wordt gesteld dat sommige TSO's een lagere piekbelasting kennen als gevolg van de krediet crisis. Piekbelasting kan volgens het Consortium geen goede kostdrijvende indicator zijn, omdat TSO's met een complexe activastructuur en getroffen zijn door de crisis, slecht scoren door de verantwoording van deze output. TenneT kan deze redenering niet volgen. Overigens heeft het Consortium, ondanks herhaaldelijk verzoek van de TSO's, geen

[5] De regressie analyse wordt beïnvloed door de volgorde waarmee outputs worden meegenomen en duidt de negatieve waarde van de coefficient erop dat de output 'omvang van het net', die als hoofdkostdrijver wordt beschouwd door het Consortium, mogelijk minder relevant is.

efficiëntiemetingen geopenbaard waarin de resultaten met piekbelasting als kostenveroorzakende indicator zijn verantwoord. Gegeven het verschil in uitkomst in model II in het voordeel van de TSO's is dit opmerkelijk.

4) De omvang van de vergelijkingsgroep beperkt in belangrijke mate het aantal relevante factoren die verantwoord kunnen worden in de benchmark en maakt het uitvoeren van statistische analyses en de toepassing van gewichtsbeperkingen bezwaarlijk

Beperking in relevante factoren

De vergelijkingsgroep in de benchmark is (te) klein (onder de 30). Dit betekent dat het niet mogelijk is om robuuste en betrouwbare resultaten te ontlenen aan de hand van statistische analyses. Dit leidt er ook toe dat resultaten volatiel worden, afhankelijk van gemaakte modelkeuzes. Zo leidt een kleine aanpassing in het model tot grote en veelal onverklaarbare veranderingen in de efficiëntiemetingen.[6] In de e3grid2012- en STENA2012-studie wordt getracht om, ondanks de grote heterogeniteit en de kleine vergelijkingsgroep, een robuust DEA- analyse te modelleren. Het DEA-model erkent dat de omvang van het netwerk op zichzelf niet in staat is om alle relevante verschillen in efficiëntie tussen de TSO's te verklaren. Het nadeel van een DEA-model met een kleine vergelijkingsgroep is echter dat er slechts beperkte mogelijkheden zijn om kostenveroorzakende indicatoren in het model te verantwoorden, terwijl juist de keuze voor bepaalde indicatoren in belangrijke mate de efficiëntie score van een TSO bepaalt. Door de beperkte outputfactoren is de kans groot dat een TSO inefficiëntie wordt aangerekend doordat er onvoldoende mogelijkheid is in het model om rekening te houden met voor die TSO relevante karakteristieken. De uitkomsten, waarin duidelijk verschillende gradaties van efficiëntie waarneembaar zijn , bevestigen dit beeld. Het DEA-model onderschat dus sneller de efficiëntiemeting van een TSO (door de kleine vergelijkingsgroep) dan dat dit model de efficiëntie zou overdrijven.

Bepalen van gewichtsbeperkingen

Het Consortium heeft in de benchmark gemeend gewichtsbeperkingen toe te moeten passen op de kostdrijvende factoren. Deze 'weight restrictions' beperken de mogelijkheid voor TSO's om op basis van een enkele kostenveroorzakende indicator (bijvoorbeeld aandeel hoekmasten) 100% efficiënt te zijn. Het is echter wel belangrijk dat deze gewichtsbeperkingen gebaseerd zijn op betrouwbare informatie met betrekking tot de relativiteit van de prijselasticiteiten. Het toepassen van gewichtsbeperkingen in de internationale TSO benchmark heeft een significante impact op de efficiëntiemeting van TSO's, die sterk wordt beïnvloed door subjectieve keuzes (van outputfactoren) en de beperkingen van de kleine vergelijkingsgroep.

Gewichtsbeperkingen kunnen niet ontleend worden aan publieke data. Derhalve ontleent het Consortium deze informatie uit de TSO data set. Dit is bezwaarlijk om de genoemde redenen dat de vergelijkingsgroep

[6] Zie zienswijzen van TenneT van 11 juni 2013: Brunekreeft (2012) en Florence School of Regulation (2013).

te klein is voor robuuste en betrouwbare resultaten en dat de heterogeniteit van de vergelijkingsgroep te groot is.

Het toepassen van gewichtsbeperkingen is niet verstandig gegeven de internationale context van de TSO benchmark. Het risico dat TSO's ten onrechte inefficiëntie worden aangerekend is groot. Bovendien geeft de toepassing van gewichtsbeperkingen de mogelijkheid om te sturen op de gewenste resultaten. Het is immers subjectief of een bandbreedte van 50%, danwel 100% gehanteerd wordt. Een punt in deze zeer ruime bandbreedte heeft nogal gevolgen voor de efficiëntiemeting.

Gebruik van coëfficienten

Het Consortium heeft aangegeven dat de coëfficiënten for zowel de e3grid2012 als STENA2012 -ronde 2- nagenoeg identiek zijn. Hiermee geeft het Consortium aan dat de parameters in de e3grid2012-studie tevens relevant zijn voor STENA-2. Als gevolg van de door TenneT gerapporteerde fout, zijn de ronde -2- resultaten herberekend. Dit heeft geleid tot een wijziging van de coëfficiënten.

	Ronde 2		**Ronde 3**			
OLS log lineair	**Ronde 2 e3grid2012**	**Ronde2 STENA**	**Ronde 3 egrid2012**	**STENA-eind**	**Verklaring 30 augustus 2013**	**Verklaring Consortium**
Norm(alized) Grid	0,694	0,697	0,475	0,471	0,668	Almost identical
Densely populated area	0,136	0,135	0,137	0,138	0,067	coefficients for
Share of angle towers	0,083	0,081	0,284	0,277	0,254	e3grid2012 en STENAII

Uit de tabel blijkt dat de coëfficiënten in ronde -3- en STENA-eind weer vergelijkbaar zijn. Op basis van deze coëfficiënten is de daling van de efficientiemeting van 100% in e3grid2012 naar 85% in STENA2012 echter niet begrijpelijk, navolgbaar en verklaarbaar. Op 30 augustus 2013 heeft ACM te kennen gegeven dat de STENA2012-coëfficiënten in het rapport afwijken van de daadwerkelijke coëfficiënten die gebruikt zijn om de gewichtsbeperkingen en daarmee de efficiëntiemeting van TenneT te bepalen. In het STENA2012-eindrapport worden namelijk de regressie-coëfficiënten weergegeven zonder toepassing van de capex break- methode, terwijl in werkelijkheid deze wel is toegepast. Het is zeer opvallend dat juist de coëfficient voor bevolkingsdichtheid sterk afwijkt ten opzichte van alle eerdere resultaten (e3grid2012 ronde -2-, STENA202 ronde -2-, e3grid2012 ronde -3- het definitieve STENA2012-rapport), terwijl deze coëfficient voor TenneT het meest relevant is. De tabel toont aan dat er geen robuuste resultaten ontleent kunnen worden aan de hand van de uitgevoerde statistische analyses als gevolg van de kleine vergelijkingsgroep, de grote heterogeniteit en gebrekkige datakwaliteit.

5) De vergelijkingen zjin gebaseerd op onvergelijkbare, onbetrouwbare en onvolledige data

Allocatie van operationele kosten

Ten behoeve van de benchmark worden in de e3grid2012- en de STENA2012-studie een aantal categorieën onderscheiden met betrekking tot operationele kosten, namelijk: marktfacilitering, systeemtaken, planningkosten, onderhoud, constructie en overhead. Niet alle categorieën worden echter gebenchmarked. Binnen de reikwijdte van de benchmark vallen alleen de categorieën: onderhoud, constructie en overhead. Dit betekent dat de allocatie van kosten een grote impact heeft op de benchmark. Het Consortium geeft tijdens de R2 workshop van 21 juni 2013 aan dat de data uitvoerig is gevalideerd:

- *Data validation on Investment stream by PWC*
- *Data validation on Direct Revenues by PWC*
- *Analysis of allocation keys for A Adminstrative Service Costs by PWC*

Echter, in het uiteindelijke e3grid2012-rapport staat de volgende disclaimer van PwC:

'PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (PwC) acts as a subcontractor of Sumicsid and is only involved with validation of Call C data. PwC has not performed an audit or a review on the submitted data, but supported the consortium (i.e. Frontier/Sumicsid/Consentec) to identify potentially flawed or missing costs data. PwC is neither involved with any validation work related to the benchmarking methodology itself as used by the consortium, and has not provided any view on the benchmarking methodology or the results.'

Dit betekent dus feitelijk dat PwC geen enkele vorm van zekerheid afgeeft bij de betrouwbaarheid van de data. Bovendien wordt niet duidelijk wat dan wel verstaan moet worden onder 'datavalidatie'. Het lijkt onwaarschijnlijk dat PwC, die kennelijk niet verantwoordelijk is voor de wijze waarop de data wordt gebruikt, in staat is de data te valideren. Eveneens bleken er herhaaldelijk significante materiële fouten te zitten in de gepresenteerde efficiëntiemetingen. De geconstateerde fouten laten genoeg te zeggen over de kwaliteit van de uitgevoerde datavalidatie.

Betrouwbaarheid van de activa-data
De opgevoerde activa-data bepalen voor een belangrijk deel de efficiëntiemeting van een TSO, omdat het aantal activa de norm zet voor de kosten die een TSO mag maken. Derhalve is de uitkomst erg gevoelig ten opzichte van de opgegeven activa data. Dit betekent dat de kwaliteit en integriteit van de opgegeven activa een grote impact hebben op de efficiëntiemeting.

Een van de drie kostenveroorzakende indicatoren is gebaseerd het aantal hoek(steun)masten. Deze output is in veel gevallen geen onderdeel van de standaardrapportage van een TSO. Bovendien heeft het Consortium geen definitie gegeven voor het aantal hoek(steun)masten, waardoor het onduidelijk is of iedere TSO een gelijksoortige interpretatie heeft gegeven. Dit houdt in dat de efficiëntiemeting beïnvloed wordt door data die moeilijk, tot niet, te valideren is.

Beschikbaarheid van investeringsstromen

Slechts 9 van de 21 deelnemende TSO's beschikken over volledige historische investeringsstromen. Mede gegeven het feit dat TSOs over het algemeen erg kapitaalintensief zijn leidt dit tot een mogelijke bias. Het Consortium erkent dit en past daarom de CAPEX break methode toe bij het berekenen van de DEA-efficiëntiemetingen. Dit betekent echter wel dat de regressie analyses, die bijvoorbeeld gebruikt zijn om de gewichtsbeperkingen op de outputs van bevolkingsdichtheid en het aandeel hoekmasten te bepalen, zijn gebaseerd op onjuiste data. Bovendien leidt het feit dat de capex break methode slechts op 2 van de 12 TSO's die niet beschikken over de historische investeringsstromen, er toe dat de data onvergelijkbaar is. Daarnaast merkt TenneT op dat het Consortium zeer inconsistent is in de informatieverstrekking en verklaringen bij de efficiëntiemetingen met betrekking tot de toepassing van de capex break-methode. In het ronde 1 rapport staat namelijk dat de capex break-methode is toegepast ten behoeve van de ronde -1-resultaten, terwijl dit nu juist niet het geval was. Het Consortium spreekt van een verschrijving.

In het definitieve e3grid2012-rapport staat op pagina 8 dat de capex break-methode wordt toegepast voor 3 TSOs, terwijl dezelfde tabel spreekt van 2 TSOs. Volgens het individuele e3grid2012-rapport wordt de capex break-methode toegepast op TenneT.[7] Dit sluit echter niet aan op de ontvangen data sheets bij dit individuele rapport. In het STENA2012-eindrapport wordt uiteindelijk ook geen capex break-methode toegepast.

Beperkte salaris correctie

In de e3grid2012- en STENA2012-studie wordt alleen een correctie gemaakt voor verschillen in salarisniveaus van staf werkzaam bij de TSO. Er wordt echter geen rekening gehouden met het feit dat ingekochte diensten ook significant worden beïnvloed door het salarispeil in de afzonderlijke landen. Het is vrijwel onmogelijk voor de TSO's om deze data op een betrouwbare manier aan te leveren. Dit leidt tot een mogelijke bias in de efficiëntiemeting.

6) Het standaardiseren van zeer heterogene activa tot een uniforme kostennorm is misleidend

Het gebruik van kostennormen houdt in dat het Consortium een synthethische parameter toepast om verschillende activa te standaardiseren. Dit houdt in dat verschillende activatypen (bijvoorbeeld lijnen, transformatoren en kabels) worden afgezet tegen gestandaardiseerde normkosten.

Deze normkosten zijn voor elke TSO gelijk ongeacht de exogene condities waarin de verschillende TSO's opereren. Het gebruik van gestandaardiseerde normkosten is bezwaarlijk is misleidend om de volgende redenen.

[7] Individueel rapport TenneT e3grid2012-studie, p.1. '*Selective capex break was applied to your firm (score before capex break 100%).*'

De huidige kostennormen zijn onvoldoende transparant zijn. Het is immers onduidelijk hoe de kosten per kilometer lijn zijn berekend. Er is geen onderscheid tussen de kosten van fundering, torens en geleiders. Daarnaast houden de normen geen rekening met aanvullende kosten als gevolg van het kruisen van weg- en waterwegen. Eveneens heeft TenneT investeringen gedaan in de beveiliging van lijnen (onder andere bliksemdraad). Verschillen in beveiligingsniveaus zijn niet waarneembaar in de bepaling van de kostennormen. De kostennormen houden slechts rekening met een beperkt aantal variabelen zoals het spanningsniveau, het aantal circuits en de transportcapaciteit.

Dit geldt ook voor stations. Er is een standaard gewicht waarin weliswaar onderscheid wordt gemaakt naar open of beschermde systemen, isolatie factoren, spanningsniveau en capaciteit. Er wordt echter geen onderscheid gemaakt naar de verschillende componenten per station, bijvoorbeeld vermogensschakelaars, lastscheiders, gewone scheiders en de kwaliteit van de secundaire apparatuur, terwijl dergelijke verschillen wel degelijk tot substantiële kostenverschillen leiden. Tevens houden de normen geen rekening met het aantal stroom- en spanningstransformatoren op de stations die nodig zijn om het netwerk te kunnen beheren.

Zoals reeds opgemerkt wordt de vergelijkingsgroep in de benchmark gekenmerkt door een grote mate van heterogeniteit in de activastructuur van TSO's. Hierdoor kunnen foutieve kostennormen een significante impact hebben op de efficiëntiemeting van een TSO. Het argument dat het alleen de relativiteit van de kostennormen onderling van belang is doet daar niets aan af, aangezien de genoemde verschillen niet tot uitdrukking komen binnen een enkele kostennorm. Daarnaast is het onwaarschijnlijk dat de relaties tussen de verschillende activa constant blijven over de tijd en altijd hetzelfde zijn geweest over verschillende geografische gebieden. Het is niet aannemelijk dat de verhouding tussen de verschillende kostennormen in Polen hetzelfde is geweest als in Nederland in 1970. Bovendien veranderen verhoudingen over tijd, waardoor de ouderdom van het netwerk een impact kan hebben op de efficiëntiemeting. De gevoeligheid van de efficiëntiemeting ten opzichte van deze aannames is onvoldoende getest, met een mogelijke bias in de resulaten als gevolg.